

Ympäristöministeriö

MIELIPIDE

lausuntopalvelut.fi

8.12.2017

Dnro 589/2017

Asia: Paliskuntain yhdistyksen mielipide YVA-menettelystä**Viite:** kuulutus 31.10.2017 dnro YM4/5521/2017

DAVVI-TUULIVOIMAHANKE JA SIITÄ YHTENÄ VAIHTOEHTONA UTSJOELLE SUUNNITELLUN VOIMAJOHDON YVA-MENETTELY

Ympäristöministeriö on vastaanottanut Norjan ympäristöviranomaiselta Espoon sopimuksen (E/ECE/1250, SopS 67/1997) mukaisen ilmoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alkamisesta liittyen tuulivoimahankkeeseen Norjassa ja siitä yhtenä vaihtoehtona Utsjoelle suunniteltuun voimajohtoon. Grenselandet AS suunnittelee Pohjois-Norjaan Finnmarkin lääniin tuulivoimahanketta ja sen liittämistä Norjan tai Suomen verkkoon. Tuulivoimaloiden alue kattaa noin 78 neliökilometriä ja sijaitsee Lebesbyn ja Tenon kunnissa tunturialueella. Hankkeen suunniteltu teho on maksimissaan 800 MW ja yksittäisiä laitoksia olisi 100- 267 kappaletta. Yksittäisen laitoksen tehoksi on suunniteltu 3-8 MW. Suomen rajalle johdettavalle voimajohdolle on suunniteltu kaksi vaihtoehtoista rajanylityspaikkaa, Roavvegiedii/Utsjoki ja Levajoki. Molemmat sijaitsevat Utsjoen kunnassa. Suomen puolen jatkon suunnittelu ei ole vielä käynnistynyt. Grenselandetin yhteistyökumppanina Suomessa on St1.

Suomen viranomaisilla, asukkailla ja yhteisöillä on mahdollisuus antaa lausuntoja ja esittää mielipiteensä siitä pitäisikö Suomen osallistua Norjan YVA-menettelyyn ja vaikutustenarviointiohjelmasta (vastaa Suomen YVA-menettelyn arviointiohjelmaa) niiltä osin, kun se koskee Suomeen kohdistuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Paliskuntain yhdistykseltä ei ole pyydetty lausuntoa, mutta yhdistys esittää mielipiteensä asiassa. Esitetyt linjaukset sijoittuvat Paistunturin ja Kaldoaivin paliskuntiin. Myöskään niiltä ei ole pyydetty lausuntoa.

Poronhoidon huomioon ottaminen hankkeessa

Poronhoitolaki (PHL, 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle vapaan laidunnusoikeuden PHL 3 §: ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistusta tai hallintaoikeudesta riippumatta.” Lain esitöiden (HE 1989) mukaan poronhoito-oikeus on tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi. Paistunturin ja Kaldoaivin paliskunnat sijaitsevat erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella. Alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huo-

mattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2 §). Poronhoitolaissa (53 §) säädetään myös, että ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Hanke sijoittuu todennäköisesti valtion maalle. Paliskuntien alueella ja mahdollisesti myös voimajohtojen reiteillä sijaitsevat Paistunturin ja Kaldoaivin erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteeseen säilyttämiseksi sekä saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi.

Poronhoitolain ja muun lainsäädännön lisäksi poronhoitoa turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa määrätään koko kaava-alueita koskevissa yleismääräyksissä: ”Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotalouden tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.” Viimeinen lause laajentaa valtion viranomaisen neuvotteluvollisuuden myös muille suunnittelijoille. Neuvottelut tulee järjestää ja päästä niissä sopimukseen asioista, joilla turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Hyvä neuvottelumenetely edellyttää neuvotteluiden aloittamista ajoissa, kun asioihin vielä voidaan vaikuttaa. Myös laki ympäristövaikutusten arvioinnista (252/2017) velvoittaa omalta osaltaan alueella toimivaan merkittävään elinkeinoon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen.

Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ja niiden arviointi

Hankkeesta ei vielä tiedetä paljoakaan eikä sen vaikutuksia poroille ja poronhoidolle ole arvioitu. Vaikutusmekanismeja on esitetty asiakirjoissa ja niissä todetaan myös, että vaikutuksia tullaan arvioimaan perusteellisesti. Myös Suomen puolen poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida.

Voimajohdon linjausvaihtoehto 1 sijoittuu Tenon laaksoon ja rajan ylityksen jälkeen Kaldoaivin paliskunnan alueelle. Linjausvaihtoehto 2 sijoittuu aluksi Suomen puolella Paistunturin paliskunnan alueelle. Riippuen siitä, mihin sitä lähdetään viemään, vaikutuksia kohdistuu myös Kaldoaiviin tai muihin naapuripaliskuntiin. Mikäli voimajohto vedetään Pirttikoskelle saakka, koskevat sen aiheuttamat vaikutukset useita paliskuntia. Tietävästi myös Fingrid Oyj suunnittelee 440 kV voimajohtoa Pirttikoskelta Utsjoelle. Sitä on käsitelty vireillä olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavan yhteydessä. On epäselvää, onko kyseessä sama voimajohto kuin mitä tämän hankkeen asiakirjoissa mainitaan.

Ympäristölle aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoidon harjoittamisen edellytyksiin. YVA-menettely nousee keskeiseen osaan, kun hankkeen vaikutuksia poronhoitoon selvitetään. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää alueiden nykytila ja merkitys vaikutusalueen paliskuntien toiminnalle. Myös hankkeen vaikutukset paliskuntien porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön ja poronhoidon toimintaan ja rakenteisiin tulee selvittää. Selvityksiä varten on mahdollisuus saada käyttöön poronhoidon paikka-

tietoaineistoa Paliskuntain yhdistyksen kautta. Selvitykset edellyttävät lisäksi neuvotteluita ja vuoropuhelua paliskuntien kanssa. Niissä tulee selvittää myös hankkeen haitallisten vaikutusten estämiseen ja lieventämiseen liittyviä toimenpiteitä. Mikäli hankkeita on useita, tulee niiden yhteisvaikutukset arvioida YVA-menettelyssä. Voimajohtojen vaikutuksista porojen laiduntamiseen ja poronhoitoon on tutkimustietoa mm. Norjasta. Poronhoidon huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa on julkaistu opas, joka on saatavilla myös englanniksi osoitteesta: <http://paliskunnat.fi/poroyva/>

Paliskuntain yhdistys katsoo, että Suomen tulee osallistua Norjan YVA-menettelyyn, sillä hankkeen merkittäviä vaikutuksia kohdistuu myös Suomen puolelle etenkin, jos valitaan Suomeen sijoittuva sähkönsiirtovaihtoehto. Hankkeen vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida asianmukaisesti. Paikalliset paliskunnat tulee osallistaa alusta saakka vaikutusten arviointiin ja niiden kanssa tulee neuvotella hankkeesta.

Paistunturin ja Kaldoaivin paliskunnat sekä Paliskuntain yhdistys suhtautuvat hankkeeseen ehdottoman kielteisesti ja katsovat, että Davvi-tuulipuistohankkeen voimajohtolinjoja ei tule sijoittaa Suomen puolelle niiden poronhoidolle aiheuttaman haitan vuoksi.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao